

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології

Кафедра теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики

ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра іноземних мов

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ”

Кафедра індоевропейських мов

“Сучасні проблеми германського та романського мовознавства”

Матеріали

другої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції

Рівне

2014

ББК 81.2
С91
УДК 811.11+811.13

Сучасні проблеми германського та романського мовознавства: Матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 17-18 квітня 2014 року, Рівне. – 138, [2]с.

До збірника увійшли матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції “Сучасні проблеми германського та романського мовознавства”, присвячені актуальним напрямкам досліджень у галузі філології та методики викладання мов.

Матеріали збірника можуть бути корисними для науковців, дослідників, лінгвістів, аспірантів, пошукувачів, викладачів та студентів вищих мовних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Михальчук Наталія Олександрівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і практики англійської мови та прикладної лінгвістики (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Бігунова Світозара Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор Рівненського державного гуманітарного університету

Ніколайчук Галина Іванівна – кандидат педагогічних наук, професор, декан факультету іноземної філології (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ковальчук Інна В'ячеславівна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри індоевропейських мов (Національний університет “Острозька академія”);

Мартинюк Алла Петрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри іноземних мов (Луцький національний технічний університет);

Вєтрова Ірина Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробйова Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет);

Зубілевич Марина Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент (Рівненський державний гуманітарний університет)

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 8 від 28.03.2014 р.).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

УДК 811.111:004:81'373.611

М. С. Богачик

м. Рівне

КОМП'ЮТЕРНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У статті розглядаються та характеризуються основні способи словотворення англійської комп'ютерної термінології. Аналізуються особливості процесу словотворення у галузі інформаційно-комунікаційних технологій.

Ключові слова: *термінологія, термін, неологізм, словотворення, комп'ютерна термінологія, афіксація, словоскладання, конверсія, реверсія, контамінація, скорочення.*

В статье рассматриваются и характеризуются основные способы словообразования английской компьютерной терминологии. Анализируются особенности процесса словообразования в области информационно-коммуникационных технологий.

Ключевые слова: *терминология, термин, неологизм, словообразование, компьютерная терминология, аффиксация, словосложение, конверсия, реверсия, контаминация, сокращение.*

This article discusses and describes the main methods of derivation of the English computer terminology. The features of word-formation process in the field of information and communication technologies.

Keywords: *terminology, term, word formation, computer terminology, compounding, conversion, reversion, contamination, reduction.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її значення. Кінець ХХ століття характеризується новим етапом науково-технічного прогресу, що часто називають інформаційною революцією чи інформаційним бумом. Це пов'язано із стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, тотальною комп'ютеризацією усіх сфер життя та діяльності людства. У зв'язку з цим з'являється нова комп'ютерна терміносистема. Наразі ця терміносистема уже не обмежується тільки вузьким колом спеціалістів у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, оскільки будь-якому користувачу персонального комп'ютера необхідно володіти хоча б елементарними термінами, що позначають апаратне чи програмне забезпечення комп'ютера, певні дії, які виконуються упродовж взаємодії з ним. Таким чином, характерною особливістю комп'ютерних термінів є те, що вони поступово переходять із вузькоспеціальної сфери до загальнокультурної.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблему поповнення лексичного складу англійської мови неологізмами у галузі інформаційно-комунікаційних технологій досліджують вітчизняні та зарубіжні науковці: І. Андрусак, Т. Арбекова, І. Арнольд, В. Богданов, О. Бондаренко, А. Брагіна, Г. Бусманн, Г. Віняр, І. Данілова, Є. Дубенець, В. Заботкіна, Ю. Зацний, О. Земська, М. Козак, В. Комісарова, З. Корнева, Л. Костіна, Д. Мазурик, Г. Міклашевська, М. Нікітіна, Ю. Островська, Я. Рецкер, А. Самойлова,

М. Сапожнікова, А. Смірнецький, А. Стеценко, Н. Фурсова, М. Шанський та ін. Особливості різних типів словотворення досліджували у своїх працях: Л. Верба, Н. Виноградова, В. Головін, О. Медвідь, А. Ніколаєві та ін. Однак, незважаючи на чисельність досліджень цього питання, проблема словотворення комп'ютерної термінології залишається досі актуальною, оскільки лексичний склад мови постійно оновлюється термінами у галузі інформаційно-комунікаційних технологій, які потребують ґрунтовного вивчення.

Метою статті є аналіз особливостей комп'ютерної термінології у сучасній англійській мові.

Виклад основного матеріалу. На думку науковців упродовж 80–90 рр. терміносистема англійської мови збагатилася величезною кількістю комп'ютерних неологізмів, які складають майже 10 % від усіх неологізмів, створених за цей час [2].

Терміни – це слова або словосполучення, які мають спеціальне строго визначене значення в окремій галузі науки або техніки [5; 88]. Важливою особливістю термінів є те, що вони точно виражають поняття, процеси та назви речей, які є характерними для тієї або іншої сфери виробництва. Характерною рисою терміна є його співвіднесеність із точно визначеним поняттям, його спрямованість на однозначність [6; 8].

Терміни характеризуються такими особливостями:

- 1) системністю (кожен термін належить до якоїсь терміносистеми і своє значення отримує саме в цій системі);
- 2) наявністю дефініції (термін не тлумачать, а визначають);
- 3) тенденцією до моносемантичності (в межах свого термінологічного поля, тобто в межах певної науки, термін повинен мати тільки одне значення);
- 4) відсутністю експресії;
- 5) стилістичною нейтральністю [3; 220].

Обов'язковою умовою точного перекладу комп'ютерних термінів є повне розуміння його значення перекладачем, що можливо у разі дослідження особливостей різних типів морфологічного словотворення комп'ютерної термінології.

Розрізняють такі типи морфологічного словотворення комп'ютерної термінології:

1. Афіксація – утворення нової лексичної одиниці шляхом додавання до основи афікса (суфікса, префікса, інтерфікса, інфікса тощо).

Найпоширенішими є такі способи афіксації комп'ютерних термінів:

1) префіксація – це такий спосіб утворення нової лексичної одиниця, для якого характерно додавання префікса – афікса, який стоїть перед коренем (e-book, e-market, reformat, e-cash, reuse, restart, microsite, cybermediary);

2) суфіксація – це такий спосіб утворення нової лексичної одиниця, для якого характерно додавання суфікса – афікса, який стоїть між коренем слова і закінченням (scanner, formatter, webware, printer, programmer, encoder, hacker, banner, processor);

3) префіксально-суфіксальний спосіб (reassignment, disintermediation, co-registration, outliner).

2. Словоскладання (юкстапозиція) – об'єднання двох чи більше основ в одне слово, що відрізняється своєю цільнооформленістю (motherboard, hardcoded, workstation, netdead, wirehead, barfmail). Незалежно від того, із скількох слів складаються юкстапозити, за змістом вони мають одне значення і становлять одну лексему.

3. Конверсія – утворення нової основи з уже існуючої основи простим переосмисленням останньої без будь-якої зміни її форми, особливий неафіксальний тип переходу слова в іншу частину мови [1; 92] (download, to boot, to freeze, to sleep, login, to bookmark, to mailbomb, to backspace, backup).

4. Реверсія чи зворотній словотвір – утворення нових слів шляхом відсікання афіксів (doubleclick – double-clicking).

5. Контамінація – вплив одного слова на інше, результатом чого є виникнення нової форми, що містить ознаки обох слів (netizen, webliography, hackintosh, hacktivist, netiquette).

Найбільш продуктивним способом словотворення є скорочення. Оскільки сучасні інформаційно-комунікаційні технології заповнили усі сфери діяльності людства, то природним є прагнення сучасного суспільства до мовного мінімалізму у зв'язку з інтенсифікацією темпу життя. Зокрема В. Лейчик вважає, що аббревіація є найпродуктивнішим способом компресії багатослівних назв [4; 59].

6. Скорочення – процес усічення слова шляхом апокопи, афери чи синкопи.

Скорочення поділяються на:

- 1) графічні – використовуються тільки на письмі, а в усній мові відтворюються повністю. Такі новоутворення шляхом скорочення не використовуються в усному мовленні, але можуть бути представлені на екрані комп'ютера. Ці лексичні одиниці також можна характеризувати як комп'ютерні неологізми, оскільки вони вживаються в межах сфери інформаційно-комунікаційних технологій і представляють специфічні поняття. Наприклад: etc – et cetera (тощо), edt – editor (програма – редактор), Edlin – Edit lines (строковий редактор), err – error (помилка), EOT – End of Text (кінець тексту), ext – extension (розширення);
- 2) лексичні – усічення, складноскорочені слова, аббревіатури.

Усічені слова – це слова, утворені шляхом усікання складів. Виділяють такі групи усічень: слова з усіченим кінцем (rehab – rehabilitation, Del – delete, INS – insert, avail – availability), слова з усіченою початковою частиною (NET – Internet), слова, усічені з обох кінців, слова з усіченою серединою, “стислі слова” – (TPWR – typewriter).

Аббревіація – спосіб словотворення, який передбачає об'єднання скорочених основ, скорочених і повних основ, а також творення простого похідного слова шляхом довільного скорочення твірної одиниці.

Аббревіатура – складноскорочені слова, утворені з перших літер або з інших частин слів, що входять до складу назви чи поняття. Вживаються в

усній та писемні мові (PC – personal computer, VR – virtual reality, CLS – Clear Screen, CD-ROM, ADC – Analog Digital Convector, API – Applications Programmer’s Interface). Аббревіатури поділяються на:

1) звуковербальні аббревіатури – скорочення, які в усному мовленні необхідно вимовляти відповідно до алфавітної назви букв;

2) акроніми – скорочення, фонетична структура яких співпадає з фонетичною структурою загальноживаних слів. Для утворення акронімів використовують частини слів, що входять до складу початкових термінологічних слів або корелят. Наприклад: TELEX – Teletypewriter Exchange; JEDEC – Joint Electron Device Engineering Council; MIDI – Music Instrument Device Interface.

Таким чином, утворення комп’ютерної термінології безпосередньо пов’язане з процесом словотворення. Серед морфологічних способів словотворення англійської комп’ютерної термінології варто відзначити афіксацію, словоскладання, конверсію, реверсію, контамінацію, скорочення. Дослідження виявило, що найбільш продуктивним способом словотворення є скорочення. Це пов’язано з інтенсифікацією темпу життя суспільства та прагненням до мовної компресії.

Література:

1. Андрусак І. В. Англійські неологізми кінця ХХ століття як складова мовної картини світу : автореф. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 “Германські мови” / І. В. Андрусак. – Київ, 2003. – 20 с.

2. Зацний Ю. А. Новая общественно-политическая лексика и фразеология английского языка / Ю. А. Зацний, В. Н. Бутов. – Запорожье : ЗГУ, 2000. – 198с.

3. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства : [підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів] / М. П. Кочерган. – К. : Видавничий центр “Академія”, 2004. – 368 с.

4. Лейчик В. М. Терминология информатики: Теоретические и практические вопросы / В. М. Лейчик, В. И. Смирнов, И. М. Сулова // Информатика: Итоги науки и техники. – М. : Наука, 1977. – Т. 2. – 138 с.

5. Носенко И. А. Пособие по переводу научно-технической литературы с английского языка на русский / И. А. Носенко, Е. В. Горбунов. – М. : Высшая школа, 1974. – 125 с.

6. Пронина Р. Ф. Перевод английской научно-технической литературы / Р. Ф. Пронина. – М. : Высшая школа, 1973. – 174 с.

7. Словарь компьютерных терминов. – [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://www.ods.com.ua/win/rus/other/3/>

ЗМІСТ

<i>Антюхова Н. І.</i>	
<i>Аналіз творчості та креативності в сучасних наукових теоріях та концепціях</i>	5
<i>Байло Ю. В.</i>	
<i>Конверсія як спосіб утворення термінів в англійській термінології військової справи</i>	13
<i>Бігунов Д. О.</i>	
<i>Interpersonal communication: defining filters</i>	16
<i>Бігунова С. А., Зубілевич М. І.</i>	
<i>Three main approaches to language teacher supervision</i>	18
<i>Богачик М. С.</i>	
<i>Комп'ютерна термінологія в сучасній англійській мові</i>	21
<i>Бойко Н. Г.</i>	
<i>Формування позитивної мотивації учнів на уроках іноземної мови за сучасних умов</i>	25
<i>Верьовкіна О. Є., Ярута Н. П.</i>	
<i>Фразеологічні одиниці на позначення інтелекту в англійській мові</i>	30
<i>Долга Т. О., Івашкевич Е. Е.</i>	
<i>The Problem of Types of Translation in Contemporary English</i>	34
<i>Івашкевич Е. З.</i>	
<i>Місце сенситивності та соціальної уяви в біфуркаційному просторі становлення соціального інтелекту педагога</i>	47
<i>Калініченко М. М.</i>	
<i>Американська популярна робітнича література першої половини XIX сторіччя: здобутки і перспективи</i>	54
<i>Ковалюк В. В.</i>	
<i>Про аспекти вирішення проблем викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах</i>	57
<i>Кочубей О. С.</i>	
<i>Перекладацька компетентність як головний фактор у навчанні перекладу студентів-філологів як майбутніх перекладачів</i>	60
<i>Латиніна О. Л.</i>	
<i>Типи класифікацій фразеологічних одиниць німецької мови з гастрономічним компонентом</i>	69
<i>Мазурок О. М.</i>	
<i>Особистісний компонент як основа формування полікультурної компетентності майбутніх викладачів іноземних мов</i>	71
<i>Михальчук Н. О., Чала Ю. М.</i>	
<i>Особливості вживання французьких запозичень у фразеологічних сполученнях англійської мови</i>	76

<i>Моїсеєва О. С.</i>	
Професійна культура як важливий чинник становлення майбутнього педагога	86
<i>Мороз Л. В., Пашко І. О.</i>	
Жанрова сутність класичної новелістичної моделі у творах Б. Річа.....	92
<i>Набочук О. Ю.</i>	
Рецепція проблеми функцій та субструктур екологічної свідомості особистості.....	97
<i>Новотарська С. Ф.</i>	
Learning a Language in the 21st Century	103
<i>Олесюк Л. В.</i>	
Фразеологічні інновації у сучасній англійській мові.....	107
<i>Павловська Л. О.</i>	
Прагмасемантичні особливості вербальних формул побажань як мовленнєвих актів.....	114
<i>Поліщук О. С.</i>	
Мотивационный аспект концепта «ГЛУПОСТЬ» (на матеріалі англійського сленга).....	116
<i>Сербіна Т. Г.</i>	
Приемы языковой игры в художественном тексте.....	121
<i>Яцюрин А. О.</i>	
Лінгвокультурологічна інтерпретація тексту: актуальність проблеми та психолінгвістичні шляхи її розв'язання.....	129

Наукове видання

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ГЕРМАНСЬКОГО ТА РОМАНСЬКОГО МОВОЗНАВСТВА

*Матеріали другої Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
17-18 квітня 2014 року, Рівне*

Головний редактор: Михальчук Н. О.
Заступник головного редактора: Бігунова С. А.
Технічний редактор: Бігунов Д. О.
Комп'ютерна верстка: Метельський А. М.

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова 31 каб. 121

Рівненський державний гуманітарний університет.